

Dysortografie - Porucha pravopisu

Dysortografie je specifická porucha pravopisu, projevující se především v oblasti gramatiky. Nezahrnuje však celou gramatiku, ale týká se především konkrétních dysortografických jevů, jako je přidávání či vynechávání písmen či slabik, nezvládání hranic slov v psaní apod. Zahrnuje i problematiku nevhodné aplikace gramatických jevů v diktátech. Text žáka s dysortografií je plný různých chyb a nepřesností, kterých se dopouští opakovaně a nijak nesouvisí s jeho intelektovými schopnostmi. Dysortografie je často spojena s dyslexií.

OBTÍŽE PŘI OSVOJOVÁNÍ GRAMATICKÝCH PRAVIDEL A UPLATŇOVÁNÍ GRAMATICKÝCH JEVŮ

- Učení látky žákům usnadňujeme přehledy slovní zásoby, doplňujícími cvičeními a kartami zaměřenými na jevy slovní zásoby. Je možné použít materiály, které jsou běžně dostupné v obchodech, ale lepší je použít vlastní přehledy, které si žák vytvoří ve spolupráci s učitelem.
- Barevná vizualizace pravidel pomáhá si je zapamatovat. Žák musí v textu vyhledat a označit velké písmeno na začátku věty a znaménko za větou podtržením nebo zakroužkováním. Připravený text pak žák přepíše do sešitu a vyznačený jev zapíše barevně. Stejný postup se uplatňuje i při procvičování dalších gramatických pravidel.

POTÍŽE S DODRŽOVÁNÍM ŘÁDKOVÁNÍ NEBO OKRAJŮ

- Používejte různé sešity a materiály s podpůrnými čarami. Velikost se může lišit dle potřeb dítěte.
- Respektujte úroveň písemného projevu. Úkol lze zkrátit nebo použít doplňující cvičení na daný gramatický jev, aby dítě neztrácelo koncentraci s přepisem textu. Žáci se rychle unaví.

POTÍŽE S DŮSLEDNÝM SLEDOVÁNÍM ŘÁDKŮ TEXTU

- Pro zafixování pohybů očí (vlevo-vpravo) může učitel např. pojmenovávat předměty zleva doprava, umisťovat předměty podle diktátu, číst první písmena nebo slabiky ve slově (aby měl žák dobrý pocit z vykonané práce).
- Posílení zrakového vnímání a koncentrace. Materiálů pro cvičení je k dispozici mnoho a záleží na potřebách dítěte. Vždy začínáme cviky na úrovni, kterou dítě ještě zvládne a postupně přecházíme k náročnějším úkolům.

Dysortografie - Porucha pravopisu

PROBLÉMY S HRANICEMI SLOV PŘI PSANÍ

- Při procvičování postupujte s žákem od jednodušších ke složitějším větám. Použijte grafické znázornění věty s uspořádanými značkami, tleskáním nebo s vyznačováním psací potřebou.
- Procvičte si předložky s obrázky. Učitel ukáže obrázek a žák spojí zobrazený předmět s předložkami na kartičkách, např. obrázek stolu, žák doplňuje předložky a čte: na stole, pod stolem, u stolu.

PŘIDÁVÁNÍ, VYNECHÁVÁNÍ, PŘESKAKOVÁNÍ PÍSMEN NEBO SLABIK

- Žák slova rozloží na jednotlivé slabiky a znovu a poté sestaví celá slova. Skládání a rozkládání slov se tak procvičuje sluchově i vizuálně. Používejte plastová, látková, papírová písmena atd.
- Vytváření slov ze smíšených písmen nebo podtrhávání správně napsaných slov.
- Používejte různé hry, např. slovní fotbal pro rozvoj sluchového vnímání.

NESPRÁVNÉ UMÍSTĚNÍ AKCENTŮ

- Pro správný slovní přízvuk lze použít básničky s pravidelným rytmem (rozpočty, říkanky), na kterých žák trénuje rytmizaci slov.
- Využívejte různé hry spojené s pohybem, nástroji, písničkami. Nezapomeňte, že učitel je pro žáka řečovým vzorem.

Dysortografie - Porucha pravopisu

PSANÍ

Neumí identifikovat chyby v psaném textu

Umí říct gramatická pravidla, ale neumí je aplikovat v psaném textu

Dělá specifické chyby

KOMUNIKACE

Může to vypadat, že žák špatně slyší

Problémy se sluchovým vnímáním nebo zejména zrakovou pamětí

SOCIÁLNÍ DOPADY

Neúspěch ve škole, když se porucha nezjistí

Nízké sebevědomí

Problémy s nesplněním očekávání dospělých

ORGANIZACE

Problémy s koncentrací

Při psaní cvičení se žák rychle unaví

Pracuje velmi rychle nebo velmi pomalu (jiné projevy)

KOMORBIDITY

Často bývá spojována s dyslexií, ale i jinými specifickými poruchami učení

Příloha pro Dysortografie - Porucha pravopisu (české zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- Projevy dyslexie, dysgrafie a dysortografie: <https://www.youtube.com/watch?v=dmdigez36Rs>
- <https://www.kaminet.cz/>

BIBLIOGRAFIE:

- **Zelinková O.** *Poruchy učení*. Portál, Praha, 2003
- **Jucovičová D., Žáčková H.** *Dysortografie. 2. vyd.* D+H, Praha, 2012
- **Žáčková H., Jucovičová D.** *Metody hodnocení a tolerance dětí s SPU*. D+H, Praha, 1999

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- Žáčková, H.; Jucovičová, D. *Metody hodnocení a tolerance dětí s SPU*. D+H, Praha 1999
- Žáčková, H.; Jucovičová, D. *Smyslové vnímání*. D+H, Praha 2007
- Přehled různých materiálů pro reedukaci: <https://didaktikamj.upol.cz/index.php/specialni-vzdelavaci-potreby/redukace-dysortografie>

Příloha pro Dysortografie - Porucha pravopisu (anglické zdroje)

DOPLŇKOVÉ MATERIÁLY:

- An overview of available applications: <https://www.speld.org.au/apps>
- <https://www.centresneuropsychy.com/en/dyslexia-dysorthography>

BIBLIOGRAFIE:

- Hudson, D. *Specific Learning Difficulties - What Teachers Need to Know*. Jessica Kingsley Publishers 2015
- Reid, G., Elbeheri, G., Everatt, J. *Assessing Children with Specific Learning Difficulties: A teacher's practical guide*. Routledge 2015
- Dyslexia Dysorthography Dyscalculia: Paris: Institut national de la santé et de la recherche médicale; 2007

CHCETE SE DOZVĚDĚT VÍCE?

- <https://www.asha.org/practice-portal/clinical-topics/written-language-disorders/disorders-of-reading-and-writing/>
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK10787/>